

PROJECTVERSLAG

ARMOEDE

en

VRIJETIJDSEBESTEDING
VOOR
KINDEREN EN JONGEREN

Centrum Kauwenberg
Korte Winkelstraat 1
2000 Antwerpen
Telefoon: 03/232 72 96
E-mail: kauwenberg@antwerpen.be
2002

Voorwoord

In Centrum Kauwenberg, een vereniging waar armen het woord nemen, werkten we het voorbije jaar rond het thema vrijetijdsbesteding voor kinderen en jongeren. In dit verslag hebben wij onze belangrijkste bevindingen neergeschreven.

In de inleiding schetsen we kort wat wij onder generatiearmoede verstaan, situeren we kort Centrum Kauwenberg en lichten we toe waarom we binnen onze werking kozen voor dit thema.

Verder maken we in dit verslag een inventaris van de drempels die kinderen en jongeren uit gezinnen die in armoede leven ondervinden bij het jeugdwerk.

Tenslotte zochten we samen ook naar voorstellen en adviezen voor de mensen die actief zijn binnen het jeugdwerk en de beleidsverantwoordelijken.

We hopen dat wanneer jeugdwerkers en beleidsverantwoordelijken dit verslag lezen zij de leefwereld van generatiearme gezinnen beter zouden begrijpen en dat zij inspanningen zouden leveren om het aanbod ook voor de kinderen uit deze gezinnen toegankelijker te maken.

INHOUDSTAFEL

Voorwoord	2
Inhoudstafel	3
I. INLEIDING	4
1. Centrum Kauwenberg en generatiearmoede	4
2. Kader van het project	5
3. Keuze van het thema	5
4. Informatie	6
II. KNELPUNTEN EN DREMPELS	7
1. Resultaten van de vragenlijst bij de ouders	7
(1) deelname aan speelpleinen	8
(2) deelname aan sportverenigingen	9
(3) deelname aan activiteiten van de buurtsport	9
(4) deelname aan kinder- en jeugdwerking	10
(5) deelname aan de grabbelpas of SWAP	10
(6) deelname aan muziekschool, tekenacademie,...	10
(7) deelname aan het ravotkot	11
(8) deelname aan een jeugdbeweging	11
(9) deelname aan de kwibus	11
2. overzicht van de belangrijkste drempels	12
(1) kostprijs	12
(2) kinderen en ouders voelen zich niet welkom	12
(3) mobiliteit	13
(4) gebrek aan duidelijke informatie	13
(5) onaangepast aanbod – wantrouwen in begeleiding	13
(6) té beperkt aanbod van betaalbare vakantiecampen	14
III. VOORSTELLEN TOT VERANDERING	15
(1) kostprijs van deelname aan activiteiten beperken	15
(2) een aanbod organiseren voor klein en groot	15
(3) betere bekendmaking van het aanbod	16
(4) activiteiten organiseren in de buurt	16
(5) goede begeleiding	16
(6) zo weinig mogelijk inschrijven	17
(7) ouders betrekken bij het aanbod	17
 <u>bijlage 1</u> : vragenlijst voor de ouders	 19
 <u>bijlage 2</u> : vragenlijst voor de organisaties	 25

I. INLEIDING

1. Centrum Kauwenberg en generatiearmoede

Het ontbreken van “iemand” te mogen zijn is de kern van de armoede...

Generatiearmoede wordt gekenmerkt door een totale en extreme maatschappelijke uitsluiting op vlak van alle levensdomeinen: het recht op scholing, arbeid, inkomen, gezondheid, wonen, gezinsleven, deelname aan het sociaal-culturele leven,... kortom: mens zijn. Al deze factoren komen tegelijkertijd voor en versterken elkaar.

Mensen die in armoede leven nemen weinig of niet deel aan onze samenleving. Er wordt met hen geen rekening gehouden bij de uitbouw van onze samenleving. De opeenstapeling van problemen waarmee ze geconfronteerd worden (werkloosheid, schuldenlast, woningnood,...) dragen ze voortdurend mee, maar het vormt niet de kern van hun armoede. Het ontbreken van zelfrespect, van de ervaring “iemand” te mogen zijn, dat is de kern van de armoede.

De werking van Centrum Kauwenberg richt zich naar generatiearme gezinnen en is erop gericht om mensen samen te brengen. Wij spreken van Vierde Wereld: mensen die hun armoede weigeren. In Kauwenberg kunnen generatiearmen hun ervaringen uitwisselen. Ze kunnen spreken over eenzelfde ervaring van uitsluiting en armoede, er is (h)erkenning en ze vinden steun en kracht bij elkaar. Mensen ervaren niet meer alléén en geïsoleerd te staan. Schuld, schaamte en een negatief zelfbeeld kunnen plaats maken voor identiteit en zelfvertrouwen.

“De eenzaamheid wordt doorbroken, eens ge de moed hebt opgebracht de eerste stap te zetten en naar hier te komen, eenmaal zo ver geraakt ge erdoor. In groep leren spreken is belangrijk, ge komt ertoe veel zelf te doen en uw problemen op te lossen, op te komen voor uzelf en mee verantwoordelijk te zijn voor anderen.”

2. Kader van het project

Het project “vrije tijd voor kinderen en jongeren” kadert binnen het participatieproject aan het lokale beleid van het Antwerps Platform Generatiearmen (APGA), een samenwerkingsverband tussen verschillende verenigingen waar armen het woord nemen: Recht-Op vzw Dam, Recht-Op vzw Kiel, Wotepa, het Protestants Sociaal Centrum en Centrum Kauwenberg.

3. Keuze van het thema

Met jeugdwerk bedoelen wij: speelpleinen, jeugdbewegingen, kinderwerkingen, sportactiviteiten, de grabbelpas, ... eigenlijk alles wat er voor kinderen en jongeren in de stad Antwerpen georganiseerd wordt.

We kozen voor het thema: vrijetijdsbesteding van kinderen en jongeren omdat ouders het belangrijk vinden dat hun kinderen mee kunnen doen aan het jeugdwerk.

Eerst en vooral hebben alle kinderen, ook de kinderen uit gezinnen die het niet breed hebben, het recht om deel te nemen aan het jeugdwerk.

Gezinnen die in armoede leven hebben namelijk zelden de kans om allerlei activiteiten met het gezin te organiseren. Zo gaan zij zelden met vakantie, naar het theater, op uitstap, ... Deze ouders vinden het echter zeer belangrijk dat ook hun kinderen nieuwe dingen leren kennen, hun grenzen samen met leeftijdsgenootjes kunnen verleggen en dat ze over deze dingen kunnen meepraten met bijvoorbeeld hun vriendjes op school.

Daarnaast is het ook zo dat de kinderen zich snel gaan vervelen wanneer zij in de vakantie nergens terecht kunnen. Jongeren beginnen rond te hangen op straat en kattenkwaad uit te halen, kleinere kinderen beginnen vervelend te doen en ruzie te maken waardoor de spanningen thuis toenemen.

Daarnaast is het voor de ouders ook belangrijk dat hun kinderen af en toe eens plezier kunnen maken onder begeleiding van mensen die ze vertrouwen. Op die manier kunnen **ouders eens even op adem komen** zodat ze daarna weer energie hebben om voor hun kinderen te zorgen. Als de kinderen geregeld op een plezierige manier opgevangen worden betekent dit een grote steun voor het gezin.

“Vakantie: als ik er aan denk word ik er al moe van op voorhand! Twee maand thuis is veel te lang. Mijn dochtertje gaat deze zomer voor de eerste keer via ’t buurthuis mee op kamp. Ik hoop dat het meevalt voor haar zodat ze volgend jaar ook mee kan, want ik kan haar geen twee maanden bijhouden thuis.”

4. Informatie

We verzamelden informatie op verschillende manieren:

Eerst en vooral waren er de groepsgesprekken rond het thema. Maandelijks kwamen we samen met een aantal ouders die in armoede leven om vanuit hun dagdagelijkse ervaringen rond dit thema te werken: we maakten een inventaris van de knelpunten, bespraken de resultaten van de vragenlijsten en gingen op zoek naar voorstellen om het bestaande aanbod toegankelijker te maken voor kinderen en jongeren die in armoede leven.

Daarnaast waren er twee soorten vragenlijsten:

- (1) een vragenlijst die ingevuld werd samen met de ouders (zie bijlage 1)
- (2) een vragenlijst die afgenomen werd bij een aantal organisaties binnen het Antwerps jeugdwerk (zie bijlage 2).
 - Kindervreugd
 - Stedelijke Jeugddienst
 - Jeugd en Stad
 - Stedelijke Sportdienst
 - Speelpleinen Horst en Hulgenrode
 - een aantal Steunpunten van KIDS
 - Dienst Buitenschoolse Kinderopvang

Tenslotte zijn er ook de ervaringen die we hebben binnen de kinder- en jeugdwerking van Centrum Kauwenberg hebben.

Deze informatie werd een aantal keer besproken met mensen uit andere verenigingen waar armen het woord nemen en beleidsverantwoordelijken:

- Algemene Vergadering van het Vlaams Forum Armoedebestrijding (16 mei 2002)
- Vooruitgangscongres (27 mei 2002)
- Grote Samenkomst Antwerps Platform Generatiearmen (26 september 2002)
- Feestelijke manifestatie ter gelegenheid van de werelddag van verzet tegen extreme armoede (13 oktober 2002)

II. Knelpunten en drempels

1. Resultaten van de vragenlijst voor de ouders

In Centrum Kauwenberg organiseerden wij een vragenlijst (zie bijlage 1) voor de ouders die naar de werking komen. Ook een aantal ouders (4) uit de andere verenigingen van het Antwerps Platform Generatiearmen vulden de vragenlijst in.

In deze vragenlijst werd gevraagd naar:

- de activiteiten waaraan de kinderen al dan niet meededen
- de reden waarom ze aan bepaalde activiteiten niet deelnemen
- de tevredenheid over het aanbod dat de stad Antwerpen voor de kinderen en jongeren organiseert
- voorstellen die het jeugdwerk toegankelijker maakt voor kinderen en jongeren die in armoede leven

Een aantal bevindingen zijn:

In het algemeen kunnen we stellen dat de gezinnen die bevroegd werden woonachtig zijn in de verschillende districten van Antwerpen, met een overwicht van Antwerpen-Noord en de wijk Dam-Schijnpoort.

De mensen die bevestigd werden waren ouders met kinderen vanaf 3 jaar tot en met 18 jaar.

(1) deelname aan speelpleinen

<i>nemen deel</i>	<i>17/40</i>
<i>nemen niet deel</i>	<i>23/40</i>

We stellen vast dat, in vergelijking met andere activiteiten die georganiseerd worden voor kinderen en jongeren, er toch wel relatief veel kinderen en jongeren deelnemen aan speelpleinwerkingen.

Wanneer we wat dieper ingaan op de antwoorden stellen we vast dat dit twee oorzaken heeft:

- zo nemen de kinderen van een aantal gezinnen (4/40) deel aan de speelpleinwerking van vzw WEJA – De Bouwspeelpleinen. We merken vanuit de kinder- en jeugdwerking dat heel wat kinderen en jongeren uit de gezinnen die naar de werking van Centrum Kauwenberg komen en die op “den Dam” wonen dat zij deelnemen aan de Bouwspeelpleinen. Dit heeft te maken met het feit dat de Bouwspeelpleinen:
 - in de buurt liggen en men geen openbaar vervoer nodig heeft
 - goedkoop zijn
- daarnaast nemen de kinderen van een aantal gezinnen (9/40) deel aan de speelpleinwerking van Horst en Hulgenrode. De reden hiervan is waarschijnlijk dat er binnen de kinder- en jeugdwerking van Centrum Kauwenberg veel aandacht besteed wordt aan de toeleiding van kinderen en jongeren die deel uit maken van de werking naar de speelpleinen van Horst en Hulgenrode. Dit houdt concreet in dat de kinder- en jeugdwerking zorgt voor de inschrijving van de kinderen, informatie doorgeeft in verband met de busdienst e.d. en via een project zorgt voor een goedkopere (we verkopen via een project bonnetjes voor de speelpleinen aan de helft van de prijs) toegang tot de speelpleinen.

In verband met de speelpleinen van Kindervreugd is er maar 1 gezin wiens kinderen daaraan deelneemt.

De belangrijkste redenen die gegeven worden voor het niet deelnemen aan speelpleinwerkingen zijn:

- de kostprijs (zeker indien er meerdere kinderen in 1 gezin willen deelnemen)
- het gebrek aan vertrouwen in de begeleiding
- de kinderen die vroeger gingen maar die niet graag meer gaan
- de groepen kinderen die te groot zijn
- de inschrijving die op voorhand dient te gebeuren

(2) deelname aan sportverenigingen

<i>nemen deel</i>	<i>8/40</i>
<i>nemen niet deel</i>	<i>32/40</i>

In verband met deelname aan sportverenigingen zijn er een aantal kinderen en jongeren die toch deelnemen aan een sportvereniging. Dit cijfer moet echter nog gerelativeerd worden daar ongeveer de helft van die kinderen deelnemen aan een sportvereniging via een internaat of een instelling bijzondere jeugdzorg die de inschrijving, het materiaal en het lidgeld op zich nemen.

Als belangrijkste reden om hun kinderen niet te laten deelnemen aan sportverenigingen geven mensen aan dat ze sportverenigingen te duur vinden.

(3) deelname aan activiteiten van de buurtsport

<i>nemen deel</i>	<i>3/40</i>
<i>nemen niet deel</i>	<i>37/40</i>

Zeer weinig kinderen en jongeren nemen deel aan de buurtsport, een initiatief dat toch bedoeld is om laagdrempelig te zijn en kinderen en jongeren te bereiken die anders niet de kans krijgen om aan sport te doen.

Uit de vragenlijst blijkt dat de belangrijkste reden om niet deel te nemen aan buurtsport het niet kennen van dit initiatief is.

(4) deelname aan een kinder- en jeugdwerking

<i>nemen deel</i>	32/40
<i>nemen niet deel</i>	8/40

Deze cijfers zeggen weinig omdat bijna al de respondenten van deze vragenlijst deelnemen aan de werking van Centrum Kauwenberg waaraan een kinder- en jeugdwerking verbonden is. Bijna iedereen zijn kinderen nemen dan ook deel aan de activiteiten die georganiseerd worden door de kinder- en jeugdwerking.

Deze cijfers zeggen echter niets over hoe de deelname zou zijn aan kinder- en jeugdwerkingen indien er geen kinder- en jeugdwerking aan Centrum Kauwenberg verbonden zou zijn.

(5) deelname aan de grabbelpas of SWAP

<i>nemen deel</i>	6/40
<i>nemen niet deel</i>	34/40

De meeste kinderen en jongeren nemen niet deel aan de grabbelpas of de SWAP. Van de kinderen en jongeren die wel deelnemen gebeurt dit voor meer dan de helft van de kinderen via het internaat, de instelling bijzondere jeugdzorg of het dagcentrum waar de kinderen verblijven. Zij organiseren de inschrijving en de financiële tussenkomst.

(6) deelname aan muziekschool, tekenacademie, ballet

<i>nemen deel</i>	1/40
<i>nemen niet deel</i>	39/40

Slechts 1 kind ging naar de tekenacademie via het internaat. We kunnen stellen dat muziekscholen, tekenacademies en balletscholen zo goed als ontoegankelijk zijn voor kinderen en jongeren uit gezinnen die in armoede leven. Deze initiatieven zijn voor de mensen eerst en vooral onbekend en veel mensen vinden het aanbod te duur om hun kinderen te laten aan deelnemen.

(7) deelname aan het ravotkot

<i>nemen deel</i>	1/40
<i>nemen niet deel</i>	39/40

Ook aan dit initiatief nemen bijna geen kinderen en jongeren deel uit gezinnen die in armoede leven. Ook hier is de onbekendheid van het initiatief de belangrijkste reden waarom kinderen en jongeren niet deelnemen aan het ravotkot.

(8) deelname aan een jeugdbeweging

<i>nemen deel</i>	7/40
<i>nemen niet deel</i>	23/40

Een aantal kinderen nemen deel aan activiteiten georganiseerd door een jeugdbeweging. Ook hier nemen een aantal kinderen deel via het internaat of de instelling bijzondere jeugdzorg. Bovendien zijn er in de stad Antwerpen een aantal jeugdbewegingen die expliciet hun best doen om ook kinderen en jongeren die in armoede leven bij hun werking te betrekken (bijvoorbeeld Chiro Damedee, Chiro Dolfijn,...)

(9) deelname aan de kwibus

<i>nemen deel</i>	2/40
<i>nemen niet deel</i>	38/40

In verband met de Kwibus stellen we vast dat zeer weinig kinderen en jongeren daaraan deelnemen. De belangrijkste reden die de mensen aangeven om niet deel te nemen is dat ze de kwibus niet kennen.

2. Overzicht van de belangrijkste drempels

Vanuit de resultaten van de twee vragenlijsten en de groepsgesprekken met de ouders van de projectgroep vrijetijdsbesteding voor kinderen en jongeren zetten we belangrijkste drempels op een rijtje:

(1) kostprijs

Een eerste belangrijke drempel is de kostprijs van activiteiten voor kinderen en jongeren. Wanneer je een beperkt inkomen hebt of wanneer je veel schulden hebt is er vaak geen geld om je kinderen te laten deelnemen aan activiteiten. Zeker wanneer je meerdere kinderen hebt loopt de prijs vaak hoog op. Voor sommige activiteiten hebben de kinderen ook speciaal materiaal of bepaalde kledij (sportuniform, bepaalde sportschoenen,...) nodig.

“Als ge uw kinderen een hele vakantie naar de speelpleinen wilt laten gaan kost dat toch veel geld. Ik kocht altijd bonnekes met mijn geld, maar als 't geld op was, was 't gedaan met de bonnekes.”

(2) kinderen en ouders voelen zich niet welkom

De samenleving sluit mensen die in armoede leven op verschillende manieren uit. Dit tast mensen aan op het meest fundamentele niveau: namelijk in hun besef iemand te zijn. Hierdoor hebben kinderen, jongeren én ouders dikwijls weinig zelfvertrouwen en zelfwaardering. Zij voelen zich vaak minder.

Hierdoor voelen ouders en kinderen die in armoede leven zich vaak scheef bekeken door andere ouders of door de begeleiding en hebben ze het gevoel dat ze niet welkom zijn.

(3) mobiliteit

Wanneer de activiteiten niet in de buurt zelf georganiseerd worden is de afstand vaak een drempel tot deelname aan activiteiten. Mensen die in armoede leven hebben vaak geen eigen vervoer. Voor het gebruik van het openbaar vervoer is er niet altijd geld. Bovendien is het een hele opgave om met het openbaar vervoer een kind naar een activiteit te brengen als je nog andere kinderen hebt die te jong zijn om alleen thuis te laten.

“Wanneer er problemen waren op de speelpleinen met mijn dochter belden ze mij op dat ik ze moest komen halen. Maar hoe moest ik daar geraken? Ik heb geen auto of niks!”

(4) gebrek aan duidelijke informatie

Op de vraag in de enquête of de stad Antwerpen voldoende activiteiten voor kinderen en jongeren organiseert antwoorden veel mensen: “de stad Antwerpen organiseert voldoende activiteiten, maar we weten niet wat er allemaal georganiseerd wordt, hoe we onze kinderen moeten inschrijven, of het duur is of niet,... Er is dus een groot tekort aan informatie.

De stad Antwerpen heeft wel een brochure “Antwerpen speelt...” maar die komt niet bij iedereen terecht. Het hangt ervan af waar mensen wonen of deze folder bij hen terecht komt (bijvoorbeeld in Wilrijk kregen mensen deze folder op naam in hun brievenbus, sommige mensen kregen de folder via de mensen van de pleinontwikkeling, andere mensen kregen dan weer helemaal geen folder)

(5) onaangepast aanbod – wantrouwen in verband met de begeleiding

Ouders geven aan dat ze weinig vertrouwen hebben in de begeleiding van de activiteiten.

Vaak zijn de groepen waarin de activiteiten gebeuren ook te groot. Door de problemen waarmee kinderen die in armoede leven soms geconfronteerd worden hebben zij vaak extra aandacht en positieve bevestiging nodig. Dit is moeilijk wanneer de activiteiten gebeuren in te grote groepen.

(6) té beperkt aanbod van betaalbare vakantiecampen

De schoolvakanties zijn voor gezinnen die in armoede leven moeilijk en lang. Ze hebben weinig mogelijkheden om zelf als gezin iets te ondernemen en ze kunnen moeilijk deelnemen aan het bestaande aanbod.

“Mijn dochtertje gaat deze zomer de eerste keer mee met Pirliewiet. Ik hoop dat het meevalt voor haar zodat ze volgend jaar ook mee kan, want ik kan haar geen twee maanden bijhouden thuis.”

“Als ge familie hebt kunnen de kinderen daar al eens naartoe. Ik heb geen familie. Als ge er alleen voor staat is twee maand thuis met uw kinderen te lang. Mijn dochtertje gaat elk jaar één week naar de kinderopvang in de Vosstraat (CKG).

Heel wat organisaties hebben een aanbod van vakantiecampen. Voor gezinnen die in armoede leven zijn deze vakantieformules vaak onbetaalbaar, gezien het budget waarover zij beschikken meestal zeer beperkt is.

In Antwerpen bestaat er wel een sociaal fonds waar men voor bepaalde initiatieven beroep kan op doen, maar dit is niet toch niet zo evident:

- (1) zeer veel mensen kennen het bestaan van dit fonds niet
- (2) sommige mensen die in armoede leven zijn te fier om geld te gaan vragen en willen geen beroep doen op dit sociaal fonds
- (3) er bestaat wel een sociaal fonds voor de deelname van kinderen en jongeren aan openluchtklassen georganiseerd tijdens het schooljaar en voor deelname aan speelpleinen, maar er is geen tussenkomst voor deelname aan vakantiecampen.

Naast het aanbod van de reguliere organisaties (Kindervreugd, mutualiteiten, gezinsbond, jeugdbewegingen,...) bestaat er ook een aanbod door organisaties dat gericht is op “kansarme jongeren”: bijvoorbeeld Harlekino, Pirliewiet, Akindo, Open Scoutskamp,...

Dergelijke initiatieven zijn zeer positief daar:

- (1) de deelnameprijs beperkt is
- (2) het aanbod en de begeleiding aangepast is aan de doelgroep.

Een aantal nadelen zijn:

- (1) dergelijke initiatieven bevorderen de integratie van kinderen die in armoede leven in het reguliere aanbod niet
- (2) het aantal plaatsen is zeer beperkt waardoor men al snel op een wachtlijst terecht komt
- (3) inschrijving kan bijna enkel via een organisatie, OCMW, dagcentrum, instelling bijzondere jeugdzorg,... waardoor een aantal gezinnen die het zeker zo hard kunnen gebruiken uit de boot vallen.

III. Voorstellen tot verandering

(1) kostprijs van deelname aan activiteiten beperken

Eerst en vooral moet de kostprijs voor activiteiten voor kinderen en jongeren heel laag gehouden worden. Mensen die in armoede leven beschikken doorgaans over een beperkt inkomen en vrijetijdsbesteding is meestal één van de dingen waar er het snelst op bezuinigd wordt.

Niet alleen de deelnameprijs en eventueel het lidgeld moet beperkt zijn, men moet ook proberen zo weinig mogelijk extra materiaal te vragen (bijvoorbeeld sportuniform, een bepaald soort sportschoenen,...). Dit kan opgevangen worden door vanuit de organisatie materiaal te voorzien.

Het zou ook goed zijn wanneer de kosten verbonden aan vrijetijdsbesteding gespreid zouden worden (bijvoorbeeld spreiding van de betaling van het lidgeld over trimester in de plaats in het begin van het jaar het volledige bedrag).

(2) een aanbod organiseren voor klein en groot

Bij de organisatie van activiteiten moet er op gelet worden dat er geen leeftijdsgroepen uit de boot vallen. Nu wordt er weinig georganiseerd voor kleuters en voor + 14-jarigen. Wanneer de stad Antwerpen alle activiteiten op een rijtje zet

zou er gekeken moeten worden dat het aanbod voor de verschillende leeftijden in evenwicht is.

“Als ge er alleen voor staat en ge gaat werken, dan moet ge zeker opvang hebben voor uw kinderen. Voor kleuters is dat niet zo gemakkelijk. De busdienst van de speelpleinen begint maar vanaf een bepaalde leeftijd.”

(3) Betere bekendmaking van het aanbod

Er zou op een eenvoudige manier een duidelijk overzicht gegeven moeten worden van de activiteiten die er gebeuren. Dit gebeurt volgens ons best per buurt of per wijk zodat iedereen weet wat er in zijn buurt of wijk gebeurt. Per activiteit moet er voldoende concrete informatie zijn: prijs, moment, plaats, moeten ze iets meebrengen of niet, leeftijd, inschrijving nodig of niet, wat wordt er juist georganiseerd,... Het is ook beter om regelmatig informatie te geven dan alles in één keer. Als je alle informatie in één keer geeft (bijvoorbeeld voor gans de zomervakantie) wordt het al snel onoverzichtelijk.

Per buurt zou er ook best één informatiepunt zijn waar mensen met hun vragen terecht kunnen, waar er ingeschreven wordt,...

(4) Activiteiten organiseren in de buurt

Het is zeer belangrijk om zoveel mogelijk activiteiten in de buurt te organiseren. Eerst en vooral worden de activiteiten daardoor gemakkelijker bereikbaar, maar daarnaast bevordert dit ook de bekendmaking van de activiteiten.

(5) Goede begeleiding

Begeleiding moet voldoende opgeleid zijn om verantwoordelijk te zijn voor een groep kinderen en om kinderen goed te animeren. Om kinderen en jongeren uit gezinnen die in armoede leven bij het aanbod te betrekken is het ook zeer belangrijk dat de begeleiding vorming krijgt rond de leefwereld van mensen die in armoede leven. Door de leefwereld van gezinnen die in armoede leven te leren

kennen zal men er ook meer begrip voor krijgen en zal men zijn aanbod ook meer gaan afstemmen op hen.

Bovendien zou er op elk speelplein e.d. iemand moeten zijn die aandacht heeft voor kinderen die bijzondere aandacht nodig hebben. Het gebeurt nu al te vaak dat kinderen afhaken omdat ze zich verloren voelen in de grote groep, omdat ze te weinig geboeid worden door de activiteiten,...

(6) zoveel mogelijk organiseren zonder inschrijving op voorhand

Hoewel het organisatorisch soms handig is blijkt het inschrijven voor activiteiten een belangrijke drempel voor gezinnen die in armoede leven. Het leven in armoede houdt in dat men van dag tot dag leeft waardoor het moeilijk is om lang vooruit te plannen.

“Voor mij is het een probleem als ge op voorhand moet inschrijven. Als ge gescheiden zijt weet ge niet altijd op voorhand wanneer de kinderen naar hun vader zullen gaan. Ge kunt niet altijd goede afspraken maken met hun vader. Soms belt hij bijvoorbeeld maar een week op voorhand dat de kinderen in de vakantie niet naar hem kunnen komen. Dan kan ik niet meer terecht bij speelpleinen of kinderopvang waar ge op voorhand moet voor inschrijven.”

Anderzijds moet het praktisch ook haalbaar zijn om in te schrijven. Zo kan je bij de grabbelpas maar 1 week op voorhand inschrijven, maar moet je er heel snel bijzijn of alles is volzet.

(7) Ouders bij het aanbod betrekken

Ouders willen graag betrokken worden bij wat er voor hun kinderen georganiseerd wordt en vinden het belangrijk dat ze contact hebben met de mensen die de activiteiten met hun kinderen zullen begeleiden. Het is dan ook belangrijk dat begeleiders tijd maken om eens een praatje te doen met de ouders. Enkel op die manier kan het wantrouwen dat vele ouders hebben plaats maken voor vertrouwen en krijgen ouders het gevoel dat ze welkom zijn. Wanneer er een goed contact is

wordt het ook minder moeilijk om de ouders aan te spreken over problemen (bijvoorbeeld het gedrag van het kind).

Verder moet men naar de ouders ook duidelijk stellen welke soort activiteit er aangeboden wordt en wat ouders ervan kunnen verwachten. Gaat het bijvoorbeeld om een gestructureerde activiteit waar je kind opgevangen wordt of kunnen de kinderen komen en gaan wanneer ze willen? Houden de animatoren op een plein de kinderen in het oog of bieden ze gewoon animatie aan?

Bij problemen (bijvoorbeeld betalingen die niet in orde zijn) geven ouders aan dat ze heel belangrijk vinden dat dit niet via de kinderen gecommuniceerd wordt maar dat de begeleiding de ouders aanspreekt om samen met hen naar oplossingen te zoeken. Ouders willen zo vermijden dat kinderen nog maar eens met hun armoede geconfronteerd worden. Sommige ouders verwachten wel van de begeleiding dat zij de eerste stap zetten omdat zij zelf soms te beschaamd zijn om de eerste stap te zetten.

Bijlage 1

ENQUETE: VRIJE TIJD BIJ KINDEREN EN JONGEREN

Centrum Kauwenberg wil bekijken of er in Antwerpen voldoende georganiseerd wordt voor kinderen en jongeren.

We willen ook bekijken of kinderen uit gezinnen die in armoede leven gebruik kunnen maken van wat er georganiseerd wordt.

Met deze lijst willen we te weten waaraan kinderen meedoen of niet meedoen en waarom.

NAAM: (dit moet je niet invullen)

IN WELKE BUURT WOON JE?

SPEELPLEINEN

Gaan uw kinderen naar de speelpleinen?

- Ja. Welke?**
 - Hulgenrode
 - Horst
 - Kindervreugd
 - Bouwspeelpleinen

- Neen. Waarom niet? (je mag meerdere antwoorden aanduiden)**
 - Ik ken de speelpleinen niet
 - Te ver
 - Te duur
 - Ik weet niet hoe ik ze moet inschrijven
 - Ik vind het aanbod niet geschikt/niet goed voor mijn kind.
Waarom?.....
.....
.....
 - Mijn kinderen hebben genoeg andere bezigheden
 - Ik vertrouw de begeleiding niet
 - Mijn kind gaat niet graag
 - Het was volzet
 - Er waren problemen.
Welke?.....
.....
 - Andere redenen:
.....
.....

SPORTVERENIGING

Gaan uw kinderen naar een sportvereniging?

- Ja, welke?.....
- Neen. **Waarom niet?** *(Je mag meerdere antwoorden aanduiden.)*
 - Ik ken geen sportverenigingen
 - Te ver
 - Te duur
 - Ik weet niet hoe ik ze moet inschrijven
 - Ze hebben sportuitrusting of materiaal nodig
 - Ik vind het aanbod niet geschikt/niet goed voor mijn kind.
Waarom?.....
.....
 - Mijn kinderen hebben genoeg andere bezigheden
 - Ik vertrouw de begeleiding niet
 - Mijn kind gaat niet graag
 - Het was volzet
 - Er waren problemen.
Welke?.....
.....
 - Andere redenen:
.....

BUURTSPOORT

Doen uw kinderen mee aan activiteiten van buurtsport?

- Ja.
- Neen. **Waarom niet?** *(Je mag meerdere antwoorden aanduiden.)*
 - Ik ken buurtsport niet
 - Te ver
 - Te duur
 - Ik weet niet hoe ik ze moet inschrijven
 - Ze hebben sportuitrusting of materiaal nodig
 - Ik vind het aanbod niet geschikt/niet goed voor mijn kind.
Waarom?.....
.....
 - Mijn kinderen hebben genoeg andere bezigheden
 - Ik vertrouw de begeleiding niet
 - Mijn kind gaat niet graag
 - Het was volzet
 - Er waren problemen.
Welke?.....
.....
 - Andere redenen:
.....

KINDERWERKING

Gaan uw kinderen naar een kinderwerking?

- Ja.**
Welke?.....
.....
- Neen. Waarom niet?** (je mag meerdere antwoorden aanduiden)
 - Ik ken geen kinderwerking
 - Te ver
 - Te duur
 - Ik weet niet hoe ik ze moet inschrijven
 - Ik vind het aanbod niet geschikt/niet goed voor mijn kind.
Waarom?.....
.....
 - Mijn kinderen hebben genoeg andere bezigheden
 - Ik vertrouw de begeleiding niet
 - Mijn kind gaat niet graag
 - Het was volzet
 - Er waren problemen.
Welke?.....
.....
 - Andere redenen:
.....

GRABBELPAS (4 tot 12 jaar)/SWAP (13-16 jaar)

Gebruiken uw kinderen de grabbelpas/SWAP?

- Ja.**
- Neen. Waarom niet?** (Je mag meerdere antwoorden aanduiden.)
 - Ik ken de grabbelpas/SWAP niet
 - Te ver
 - Te duur
 - Ik weet niet hoe ik ze moet inschrijven
 - Ik vind het aanbod niet geschikt/niet goed voor mijn kind.
Waarom?.....
.....
 - Mijn kinderen hebben genoeg andere bezigheden
 - Ik vertrouw de begeleiding niet
 - Mijn kind gaat niet graag
 - Het was volzet
 - Er waren problemen.
Welke?.....
.....
 - Andere redenen:
.....

MUZIEKSCHOOL, TEKENACADEMIE, BALLET

Gaan uw kinderen naar een muziekschool, tekenacademie, ballet?

- Ja. Naar wat?
- Neen. **Waarom niet?** (*Je mag meerdere antwoorden aanduiden*)
 - Ik ken geen muziekschool, tekenacademie, balletschool,...
 - Te ver
 - Te duur
 - Ze hebben teveel materiaal nodig
 - Ik weet niet hoe ik ze moet inschrijven
 - Ik vind het aanbod niet geschikt/niet goed voor mijn kind.
Waarom?.....
 -
 - Mijn kinderen hebben genoeg andere bezigheden
 - Ik vertrouw de begeleiding niet
 - Mijn kind gaat niet graag
 - Het was volzet
 - Er waren problemen.
Welke?.....
 -
 - Andere redenen:
 -

RAVOTKOT (een container waar speelgoed uitgeleend wordt en waar ook begeleiders aanwezig; bv. op Noorschippersdok)

Doen uw kinderen mee met de activiteiten van het ravotkot?

- Ja.
- Neen. **Waarom niet?** (*Je mag meerdere antwoorden aanduiden.*)
 - Ik ken het ravotkot niet
 - Te ver
 - Te duur
 - Ik weet niet hoe ik ze moet inschrijven
 - Ik vind het aanbod niet geschikt/niet goed voor mijn kind.
Waarom?.....
 -
 - Mijn kinderen hebben genoeg andere bezigheden
 - Ik vertrouw de begeleiding niet
 - Mijn kind gaat niet graag
 - Het was volzet
 - Er waren problemen. Welke?
 -
 - Andere redenen:
 -

JEUGDBEWEGING (Scouts, Chiro, KAJ, KSJ,...)

Gaan uw kinderen naar een jeugdbeweging?

- Ja. Welke?
- Neen. **Waarom niet?** *(Je mag meerdere antwoorden aanduiden.)*
 - Ik ken de jeugdbewegingen niet
 - Te ver
 - Te duur
 - Ik weet niet hoe ik ze moet inschrijven
 - Ze hebben een uniform nodig
 - Ik vind het aanbod niet geschikt/niet goed voor mijn kind.
Waarom?.....
.....
 - Mijn kinderen hebben genoeg andere bezigheden
 - Ik vertrouw de begeleiding niet
 - Mijn kind gaat niet graag
 - Het was volzet
 - Er waren problemen:
.....
 - Andere redenen:
.....

KWIBUS (een bus met spel materiaal en begeleiders die op pleintjes langskomt om te spelen)

Doen uw kinderen mee met de activiteiten van de KWIBUS?

- Ja.
- Neen. **Waarom niet?** *(Je mag meerdere antwoorden aanduiden.)*
 - Ik ken de kwibus niet
 - Te ver
 - Te duur
 - Ik weet niet hoe ik onze moet inschrijven
 - Ik vind het aanbod niet geschikt/niet goed voor mijn kind.
Waarom?.....
.....
 - Mijn kinderen hebben genoeg andere bezigheden
 - Ik vertrouw de begeleiding niet
 - Mijn kind gaat niet graag
 - Het was volzet
 - Er waren problemen.
Welke?.....
.....
 - Andere redenen:
.....

Organiseert de stad Antwerpen GENOEG activiteiten voor kinderen en jongeren?

- Ja
- Neen

Wat kan de stad doen om ook voor kinderen en jongeren uit gezinnen die in armoede leven activiteiten te organiseren?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. *Het aanbod van de dienst of organisatie*

- Wat is de inhoud van het aanbod dat je organiseert?
- Leeftijdscategorie.
 - ❖ Tot welke leeftijdscategorie richt je aanbod zich?
 - ❖ Ben je tevreden over de leeftijdscategorie die jullie bereiken of denken jullie dat er een bepaalde leeftijdscategorie uit de boot valt? Indien ja, welke?
- Periode waarin activiteiten georganiseerd worden?
 - ❖ In welke periode organiseren jullie activiteiten?
 - in de vakantie, meer bepaald:
 - krokusvakantie
 - paasvakantie
 - zomervakantie
 - allerheiligenvakantie
 - kerstvakantie
 - gedurende heel het schooljaar
 - in het weekend
 - op woensdagnamiddag
 - op andere momenten:.....
 -
- Waar wordt het aanbod georganiseerd?
 - in de wijken
 - centraal
 - wordt er dan vervoer georganiseerd?
 -
 -
 - elders (bv. kampen in het buitenland,...)
 -
 -
- Door wie wordt jullie aanbod begeleid? (vrijwilligers, professionele krachten)
- Hoeveel begeleiders worden er voorzien per aantal kinderen?
- Werken jullie samen met bepaalde organisaties of diensten om jullie aanbod te realiseren?

3. *Moeten kinderen op regelmatige basis deelnemen of niet?*

.....
.....
.....
.....
.....

4. *De kostprijs.*

- ❖ Moet er lidgeld betaald worden?
 - Neen
 - Ja. Hoeveel?
- ❖ Moet er extra betaald worden voor verzekering?
 - Neen
 - Ja. Hoeveel?
- ❖ Moeten de ouders materiaal aankopen voor de kinderen?
 - Neen.
 - Hoe wordt er dan voor materiaal gezorgd?
 - Ja. Welk materiaal en wat is de kostprijs?.....
.....
.....
- ❖ Zijn er andere kosten?
 - Neen
 - Ja, welke?
 -
- ❖ Zijn er kortingen voorzien (lidgeld, verzekering,...) voor gezinnen met meerdere kinderen?
 - Neen
 - Ja, op welke manier?
 -
- ❖ Wat gebeurt er als mensen niet kunnen betalen? (oplossingen, maatregelen)
.....
.....
.....
.....
.....
.....

5. De inschrijving

O Moeten de kinderen ingeschreven zijn om deel te nemen aan de activiteiten?

O Neen

O Ja

O Hoe is dit georganiseerd? (hoe lang op voorhand, beperkt aantal inschrijvingen, per activiteit of per reeks activiteiten, moet er reeds betaald worden bij de inschrijving, hoe (telefonisch, schriftelijk, persoonlijk,...) moet er ingeschreven worden.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

7. Bekendmaking van het aanbod.

O Hoe en waar wordt jullie aanbod bekendgemaakt?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

O Denken jullie dat jullie aanbod voldoende bekend is? (Bij wie is het wel en bij wie is het niet bekend?)

.....
.....
.....
.....

O Werken jullie voor de bekendmaking van jullie aanbod samen met bepaalde organisaties, scholen of diensten?

.....
.....
.....

8. Doelgroep

O Welke groepen kinderen en jongeren willen jullie bereiken?

.....
.....
.....

O Welke groepen bereiken jullie effectief?

.....
.....
.....

O Wordt er samengewerkt met bepaalde diensten of organisaties om bepaalde kinderen of jongeren te bereiken? Zo ja, Welke?

.....
.....
.....

O Worden er binnen jullie dienst of organisatie inspanningen geleverd om generatiearme kinderen en jongeren te bereiken? Indien ja, hoe?

.....
.....
.....

O Werken jullie samen met bepaalde organisaties om generatiearmen te bereiken? Zo ja, welke?

.....
.....
.....

O Bereiken jullie door die inspanningen generatiearmen? Indien niet, waarom?

.....
.....
.....